

چارشانبا — ۱ کانون اول ۱۹۲۶

جلد : ۷

دردلجی سنه — نومرو ۷۵

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پاننده کی سنده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی مخصوصه

آبونه شرائطی سنه لکی ۲۰۰

آلتی آیلنی ۱۰۰ : فوق العاده

نسخه رایجیون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه بنتجه طبیی تفسیب

ایدلمه یی اثرل اعاده ایدلمز .

هر آبلک برنجی دارنه بشنجی کونندری میبقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، قنی رسمی مجموعودور

فلسفه پارچه لری

«کوستا ولوبون» دن [۱]

هر نسل ، موجودیت شرایطی دریندن
دینه دکشمش اولدینی خالده حسابانی
هنوز تبدل ایتمش برشریتک حیانتدن بر
دوره نی تمیل ایدر .

✱

دورمزک خصوصیتلرندن بری شودورکه
ماضیده بک حاکم نافذ اولان دینی ، سیاسی
یاخود اجتماعی فکریات علملری اقتصادی
حقیقتلر قارشیسینه یواش یواش قوتدن
دوشمکده دورل .

مساعده کارلنده مطلقا لایقیدل منجبدور.
بودن دولاییدرکه سیاسی ودی اکلاییشلر
وعقیدلر فضله درجهده قوتلی اولدقلری
زمان هر تولو مساعده کارانی ممکنسز حاله
کشیئر لرل .

✱

سوسیالیستر ، ثروتلری واجتاعی سوله لری
مسایو برحاله کتیرمکه اکلاشمه و او یوشمه
لری ده مساویلشدیره جکلری زعمنه دوشلرلر.
اسکی یواناستانی اسارته سوروکله کین اکلاشلا
ماضی لقلر ایشته بولیه بر خیالک محصولدور .

✱

معاصرمن بولنان واجتاعی هئتلر سوسیالیزمه
دکل سه ندیق الیزمه دوغرو و یورومکده دورل ؛
اوسه ندیق الیزمکه جامعلرک ، عمومک نفعنه
لایقید ولونجه حالنده متحد کوچوک غروپلر
شکندمه آفساندن حصوله کیکدکده دورل . انکلیز
معدن عمله سنک غره وی سه ندیق لارک بر
ملک حیاتنده اوینادقلری دولک اهمیتنی
کوسترمکده دورل .

[۱] «کوستا ولوبون» زما نرک واجتاعی ،
اقتصادانی الخ خنده کی کی تکی تکی لری ، تحلیل لری
«فلسفه پارچه لری» سرلوحه سی آتندده و فرانسجه
(آنال) مجموعه سنده آره صره نشر ایتمکده دورل .
رسماح . عوف لیفر لری وعد ایتمده دورل . یووک
انشاری ایجین ترجمه لری وعد ایتمده دورل . یووک
فرانسز فیلوزوفک فیستل یازلری بر لسته اعتباراً
قادرمنه عرض ایدیور

اولسون ، تذکره لارک هر هانکی برنده جدی
بر نصف قطعاً کوزمه چارعا ز هبسی پراکنده ،
هبسی برشان ، عادتاً بربرلره علاقه لری اولادینی
خالده تصادفک رلشدیردیکی صحیفه لر مابستندده دورل .
تذکره لارک کیسی مختصر ، کیسی مفصل ،
بعضیلری ده دیگر بر چا نکه مایخسیدر . فقط
بولره باقلاچ اولورسه ، اختصار و تفصیل ایله
تایخس برزندن آری معناده تانی اولونه مار .
تذکره نویسلریزه کوره اختصار و تفصیل عینی
معرفندور . اولرک تفصیل دیدکلری ، بر شاعر
حقنده مدحیکار چله لار ساسله سنک پتمز ، توکنمز
قناتی و بولیه جه بر « افط صنعتی » مشهوری
رکبیدر . اختصار ایسه ، کله او یونئدن مرقطلر
ایتمکدور . مدحیلری قیسه کیمکدر .
ایستدر مفصل ، ایستدر مختصر اولون ،
تذکره لردن استحصال اولونه جتی معلومات وزنا
میایدور . یو مساوات هیچ شایانز ، یاکنز آرا
صیرا ، بریک بر سبع و یا ترکیبه فدا ایتدیکی
حقیقی اویری سوله مک فرصتی بولور . ایسته
تذکره لارک بپندکی اسکی یوزان حاده منصره
بودر . مایخس تذکره لارک کانیجه ؛ بولری قویبه
عدا نکه خصوصنده تردد ایتمیلیدر . مثلاً بیانی
تذکره سی ، حسین چلی تذکره سنک ایسه یاراماز
بر شکیدر . « قافله شمر » هر تذکره دن نقل
ایدیلر بر قاج سطر دن وجوده کتیر یلشدور . باعلیم
تذکره لارک بونوع لری ، ادبیات تاریخرک ندقندده
استناد و استفاده ایله بیله جک جدی نیلردن دیکدورل .
تذکره لارک اسانی ، آتجی مدیلب ، مشعش ،
مشر بر ادبی متنه یاقیشیر . یو لسان او قدار
اعتنالی او قدار عراق ایله کینمش ، سوله
نفسدر . لسانلره عا کله ایسالیسه ، تذکره لره
بر ادبیات تجربی سی دنک انصافنراق صایبلادر .
چونکه تذکره نویسلرک اسلوبیاقی هومی سوک
حدینه واروش ، مبالغه اوله جندن قورقوسین
دیزلیه یلیرک ، بر خاستاق حالی آلمشدر . بوئدن
دولایه تذکره نویسلرک اسلوب « غریبه فکولرلر دن
پک جوق فدا کارانی یادقلرینه ایتاعاف امکاسزدر .

تذکره لر حقنده و ردیکمز بویاضاحات ،
یو معلومات ، ادبیات تاریخرک ندقینه بلا یلجه جتی
برمنع ایچون بولرک نه درجهده استفاده شایان
اولدینی آخ ، حوق آکلاشمدر ، طن ایدمور .
پوراده علاوه سوله مک ایسته دیکمز جهت ، یوتون
فضایلرته ، یا کشلرته ، تربیسز و تصنیفسز
اوله ایتنه رهبر ، ادبیات مورخک تذکره لردن بر
آنی ایچون بیله مستقی قالمه یلجیدر . ادبیات
تاریخنری انضایه قرار و ردکدن سوکرا احضاری
سعه باشلایان مویخ . تذکره لره ایتاکلر بر
خزینه بولیه جقدور . فقط هر حالده اولرک صحیفه لری
اوزوندده قدار فضله توقف ایدسه ، غایبه سنه
او درجه یاقیتلاشمه جقدور . یو نفعاله نظردن ادبیات
تاریخرک نیلری میاندک اول موالعه و تحال
ایدیله می اقتضا ایدن عنصرل ، تذکره لردن
دنک جازدور .

یزک بکوچوک غیر تشدن ادبیاترک مابین ایتدیکی قاناز
پک بویوک و اجمعی اولادی . شو قادارکله اوئلر
یو تشنده بولونه مارده لری ، ادبیات تاریخنری بنا
ایچون ایلزه هان مان برنی کچیره مبه جکدک .
یو ماهیترله ادبیات تاریخرک انضای عنصرلری
آراسنده تذکره لر ، جدأ نادر وقیمنی برر
اساسدور . بناء علیه ادبیات تاریخنری ندقینه
باشلازکن ، دیگر وشیفه لره تقدیم تذکره لری
خاطر لایق هم طبعی ، همده ضروریدر .

تذکره لر ، ساده تاریخ دکل ، حتی منافیه
اوصافی بیله کوسترمشر . صحیفه لر نه بر دورک
ادی - جاسندن - حقیق اوقاتی شرطله - کوچوک
برخط ، بیرسز بر ایز دخی بولونه می قابل اولیان
تذکره لرک یکنه مشر ، چریویولری ایچنده بر
قاج شاعر اسمنی محافظه ایتمه لردن عیارندن . اساساً
یازیلقلری زما نکه قایلری نظر اعتباره آلیتیرسه
اولر دن باشقه دولوخده ت بکله مکده فضله اولور .
تذکره لری ادبیات تاریخرک برر وشیفه سی حالنده
تبع ایتدیکمز تقدیرده ، دالما شبه آتندده بولور .
تدریق ، علمی رتالیف اوله نلری طئنه دوشمه
مک ، باعکس لاعلی تعین بر معلومات مجموعه سی
اولرق قبول ایتک لازمدر . محتویاترک کرک
ترتیب طرزلری ، کرک اصل بیلری تذکره لره
بودن زیاده قیمت قازدا بر اچق بر هویت عرض
ایتم . من مایه بونلر دن بعضیلرته ، مؤلف لری
شخصی قوت و سبیلری ، دقت شایان بر خصوص
صیت و رمض دیکلری آراسنده سی بر تفوق قلمین
ایله مشدر . لطیف ، عاشق چلی تذکره لری بولجه دندور
ملکنتزده تذکره یلک تقلید ایله باشلا
مشدر . جلدلر بر طرقدن ایراندن نظم اولونه کلری
آلیرکن ، بر طرقدن ادبیات تاریخی علمی فی
[تذکره لر] دورلنده ادبیات تاریخی دیک اولد
ینی ایچون یو تمیزی قولاندق [آکشلردن] ایراند
تذکره یلک اولسه بیدی ، یو مسلک احتال ،
بردهده اولیه جقدی . تذکره نویسلر بر یو جیتی
صمیمانه اعتراف ایتمکدن چکیتمز . تذکره یلکیزک
بولیه تقلید ایله باشلاشمی ، یو یوله اصلی
[اورونمال] ، نومی کندیلره برابر میدانه کلن
وقنکال ایدن بر تذکره ساسله سنه مالک اولفدن
زی محروم ایتمدور . تذکره لر تدقیق اولونورسه
آکلاشیلرک ، بولرک هبسی سوک زمانلره قدار
مقدور بر آخ اولفدن فوتولاماشلردور . آخی
اولسه سولیه جکیز : تذکره یلکیزک بروت
یزم اولادی ، دالما ایرانک مالی اولرق قالمی .
تذکره نویسلر بر ، آریز محرمیت اوزده
یا طبلره [قسم] آیرمشر ، یاخود شاعری
حروف مجا صیراسنه کوره تصنیف ایدمک تدقیق
ایله مشدر . تذکره لری طبلره آیران مؤلفرک
یو تقصیده تابع اولدقلری قاعده معین و معروف
دیکلر . غایبه عندی ، خیالی ، حتی معنای
اولان یو ترتیب طرزنک ایتنده حروف مجا صیرا .
سیله تنظیم اولونم تذکره لر ، جوق مقول و بر
اصوله ملایع کورونورلر . معمایه نه اولورسه

سیاره سربونار ک جنای

عمری : آناتولولفرانس مترجی : بهیج انور مابعد

قونوشاری ، بکا هر کون بیدلکری
اککک (فداکارلق) اولدینق و (فراغت) ک
کندیلرینه سوو هوا قادار لزوملی بولوندینق
کون کبی آشکار ایتدی . مادمازل (پردفر) ،
چیکردن آلامدینق کوردک ، صابنی صامتی
لطفنده بولوندینق بو احترازی بیک جبهده
قادریمه چالیشدی . (زان) ، سوفراده
یوقدی . چونکه ، بکا سوله ندیکنه کوره ،
نظامه اویمايان حضوری ، بوقادار کینچ طلبه
آراسنده کوزه تلمه سی لازم مساواتده
دوقونوردی .

دنباستدن بقمش خدمتچی ، خفیف بر
جرزکتیردی ویرکولکه کبی قایب اولدی .
اوزمان مادمازل (پردفر) ، بویوک بر
هیجانله مهتر (موش) ، (کتابلر مدینه -
سی) نده ، خدمتچیم حاستا ایکن بکا سوله -
دیک شیلری آکلادتدی . برانستواعضانسته
قارشى دويدینق حیرانلی ، نوحاستا ویاکیز
کورومک خصوصنده کی قورقورلی ، ذکی
برقادینک حیاطمه قارشمقنی فخر و سعادته
قارشیلانجی حقنده کی قناعتی وسأثرینی ،
هیج صافلامادن بر بر صایدی . حتی یکی
جیلغینلقلارده علاوه ایتدی . مهتر (موش) ،
فیندیق قیوارکن باشله تصدیقکار اشاراتلر
یاپوردی . نهایت پوتون بوکوزه لیکلردن
صوکرا لطیف برتبسمله بنم نه جواب ویرد -
یککی صورتی .

مادمازل (پردفر) ، بر آلی قلبک
اوزرنده ، اوتکی بکا دوغرو اوزانمش ،
هایقیردی :

— آه او اوایله محنتکار ، اوایله یوکسک ،
اوایله آبی و یویوکله در حال جواب ویردی .
فقط بنم کبی بیسپ برقادین ، برانستیتو
اعضاسنک سوزلرینی عیناً تکرار ایدمن .

سن قیزله ...

سوله ندیم قلبک بیلدیزله
طایفدم یوردنک شن قیزله !
ایکراکن الک دون بر سیزله
سویقدم یوردنک شن قیزله !

عمرانی اوتوندم بن مؤید ،
افنده حوالمون آی ، کولکده کلشن ،
بر بوسه دیلدم ، کبجه دونه دن ،
شویقدم یوردنک شن قیزله !
۲۹ لفرین اول ۱۹۲۶ م . عارف

اجنبی اکثریا دشمن کبی تلق ایدیلر ،
بوده ساده شه شوندن دولاییدرکه اوئینک
تأثیرله بزم کبی دوشونمز و حرکت اینز .

*

بوعصرک آدمی ، فکرلرنده وحرکتنده ،
کوندن کونه داهه قوله کتشف اولقنده در .
بraz حر دوشونجه صاحبی فردیقین بر
استقبالده ، تحف بر آثار عتیقه نمونه سی ،
سوغش دورلرک غریب واکلاشلماز برقیه سی
کبی تلق اولونه حق قادار ندرت کسب
ایده چکدر .

*

دنباي اداره ایدنشی باکشلقلر وحقیتلردن
مرکب برخلیطه در . شوقدار واریکا کاشلقلک
رولی حقیقتککنه دائماً فانی ظهور ایتشد .

*

ملتک یکدیکرینه اولان اقتصادی مربوطیت
وتابیتلری کیتدک اوقادار بیومکده درکه
نهایت بوکون هر ملت عزم و اراده سنک فوقنده
تأثیرلر طرفندن سووروکنمه یه واداره اولونمه یه
باشلامشدر .

*

حقیقت کبی قبول اولونان سیاسی عقیده لر
اکثریا بیوک بر نفوذک ، پارلاق بر شهرتک
صاروب سوله دیک خطالردن عبارتدر .

فرانسزجه دن مترجی

ح . عمرلی ایقیش

اسماعیل حق بکله مقلداری ، آف اولورق
آقرمه کینلری دولایسوله آله ماشدر .

خلاصه سوله دم کافی : د اوت ، سزی
آکلایورم و قبول ایدیورم . دیدی .
بیتیر بیتیر بر آلی آلدی . مهتر (موش) ده
هیجانله قالدی ، او بر آلی یاقلادی . عینی
زمانده :

— سزی تبریک ایدرم موسیو ! دیدی .
حیاطمه بعضاً قورقدینق اولمشدر . فقط بو
قادار ، مدمه سی بولاندیران بردهشت ، طوتولدینق
هیج خاطر لامبورم .

المری قورتاردم و سوزلر مه ممکن اولان
هر شدی ویرمک ایچون آیاغه قاتارلق :
— مادام ، دیدم : یا اومده دوغرو آکلاتا .

مامن ویایوراده یا کلش آکلش اولاجیم .
هانکیمنی اولورسه اولسون بر آزداها واضح
داوراعمانی ازم کورویورم . شونی آچیقه
سوله دمه مساعدده ایدیز مادام . خایبر ، بن
سزی آکلادام : خایبر ، بن بر شی قبول
ایتمدم . حقنده برتصمیمکز وارسه اونکده
نه اولدینق قیغاً بیلیم یورم . یا لکیز بیلدیکم
یکانه شی ، اولنک ایسته مدیکمدر . بنم یا شمه
بو ، عفو ایدلر بر جیلغینلق اولور . سزک
کبی عقلی برقادینک ناصیل اولوبده شیمدی
بکا اولنه توصیه سنده بولوندینق حالا ذهیم
آلما یور . آلداندهمه و سزک بکا بو یولده
برشی سوله مدیکمزه ایانتمی ایسته یورم . اکر
بویله ایسه بنم کبی دنبا دن یوز چویرمیش ،
قادیئلرله کورووشمه آرزقبتلی وخطاستندن
جوق محجوب بر اختیار ی لطفاً معذور کورکز .
مهتر (موش) ، یاواشیجه حق برینه
اوطوردی و فیندیق ییتدیک ایچون برمانظار
یونتمه باشلادی .

مادمازل (پردفر) ، اوزمانه قادار طاینادیم
برشکده کوجوک ، یووارلاق و قورکوزلریله
نی براییک ثانیه سوزدکن صوکرا معتاد
ملایمت و نزاکتی آلدی وبال کبی برسسله :
— آه بوغالر ! آه بوقایتیه آداملری !

دیهه هایقیردی ، طبیق چوچوقلر کبییدرلر !
اوت موسیو (بونار) ، سزحقق بر چوچوقسکر !
صوکرا بورنی نامظارنده ، سکونه اوطوران
کاتب عدله دونه رلک یاوا ییچ برسسله :